

DEÁK FERENC
MAGYAR NYELVI ÉS SZÖVEGÉRTÉSI
VERSENY

6. évfolyam
2021. november 11.

KÓDSZÁM:

Figyelmesen olvasd végig a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

Lázár Ervin: A manógyár

A soványító palacsinta

Kriszti királykisasszony nem sajnálta volna érte a fele országát. Kincstárából a legszebb smaragdot. Karkötőt, gyűrűt, feliratos trikót, akármit! Meg is hirdette a Királyok Lapjában: „Fele országom, kincstáram legszebb smaragdja, karkötő, gyűrű, feliratos trikó, akármi annak az embernek, aki megutáltatja velem a palacsintát.”

Kriszti királykisasszonynak nyomós oka volt rá, hogy megutálja a palacsintát: Ő maga volt a nyomós ok. Mert gömbölyű volt, mint egy búbos kemence, széles, mint egy szalmakazal, és vastag, mint a rácpácegresi Nagyszederfa.

S mindez miért?

Bizony azért, mert módfölött szerette a palacsintát. Palacsintával kelt, palacsintával feküdt, a palacsinta volt a mindene.

Na, özönlöttek a hirdetésre a különböző doktorok, kuruzslók, kutyapecérek. Egyik injekcióval próbálkozott, a másik ráolvasással, a harmadik kocsikenőcsös palacsintával; majd ettől megundorodik, jajdefinom, mondta Kriszti királykisasszony, és befalt a kocsikenőcsös palacsintából háromszázat, az injekcióra rá se hederített, a ráolvasás szertefoszlott, mint egy nyár végi báránnyfelhő – csak a palacsinta, a sok palacsinta, meg a palacsinta. – Tessék velem megutáltatni a palacsintát – toporzékolt Kriszti királykisasszony egy ízes meg egy mézes palacsinta között. – Karsú akarok lenni, mint a nádszál, hamm, egy túrós, lenge, mint a tavaszi szellő, hamm, egy kakaós, hamm-hamm-hamm.

Már-már úgy látszott, hogy senki sem tud kifogni Kriszti királykisasszony ádáz szenvedélyén, amikor az erdő felől megérkezett a legeslegutolsó pályázó is, egy nagydarab, kövér, sántikáló ember (gondolom, azért sántikált, mert fájt az Achilles-ina), és azt mondta:

– Kedves Kriszti királykisasszony, dehogyis kell neked megutálnod a palacsintát, éppen ellenkezőleg, annyit ehetsz belőle, amennyit akarsz, csak az a fontos, hogy az én találmányomból egyél, mert tudja meg mindenki, én, a lángelméjű föl- és kitalálnok, fölaltam a soványító palacsintát.

Így szavalt a nagydarab, kövér, fájós lábú – s amint tőle hallottuk: lángelméjű – föl- és kitalálnok. Kriszti királykisasszony lelkesült arccal a nyakába borult:

– Óh, megmentőm – sóhajtott –, ide azt a soványító palacsintát!

– Egy pillanat – mondta a nagydarab ember, kibontakozott Kriszti királykisasszony karjai közül, és a zsebéből valami csigaszerkezet-félét, meg egy jó hosszú zsineget kotort elő. Az egészet fölhajította egy jó magas fa legfelső ágára, s egy kicsit huzigálta a madzagot.

– Na, most jó – mondta. – Ide egy palacsintát!

A palacsintát fölérősítette a csiga zsinórjára, és fölhúzta a fa legtetejére.

– Tessék, Kriszti királykisasszony, edd meg!

– De hogyan? – rémüldözött Kriszti királykisasszony.

– Mássz föl érte! Esküszöm, mire az ezredik soványító palacsintát megeszed, karcsú leszel, mint a nádszál, és lenge, mint a tavaszi szellő.

– Brr-krccs-riccs-reccs-zrr – így szóltak az ágak, amint Kriszti királykisasszony szuszogva, fújtatva, lihegve szuszogott, fújtatott, lihegett fölfelé a fán. Ez volt ám a mászás! Mint a záporoső, szakadt Kriszti királykisasszony veritéke. Fogadjunk, fogyott vagy tíz dekát, mire a fa tetejére ért. Szusszant egyet, és hamm, befalta a palacsintát.

– Én innen többé le nem megyek – mondta nekikeseredetten. – Húzzatok föl még egy palacsintát!

– Azt már nem – mondta odalent magabiztosan a kitalálnok. – De ha lejössz, idenézz, mit kapsz! – Mutatta, hogy mit. – Lekváros!

– Húúú – mondta Kriszti királykisasszony, és recsegve, ropogva, szuszogva, fújtatva megindult lefelé. Zirr-zörr, az ágak, sitty-sutty, a levelek. És lent, hamm, a lekváros!

– Megy ez, kérem – vigyorgott a kitalálnok, és ügyes szerkezetével máris húzta a fa tetejére a következő palacsintát. – Rajta, Kriszti királykisasszony!

De Kriszti királykisasszony, ahelyett hogy mászni kezdett volna, elfeketedett, ellilult, elzöldült, és kitört, mint egy gejzír.

– Te hóhér, te körmönfont csaló – ordította –, még hogy soványító palacsinta! Csak nem képzeled, hogy ágheggyel böködtetem, fakéreggel horzsoltatom, mászással gyötörtetem a drága testem! Poroszlók, elő! Vágjatok huszonötöt a háta végire!

A nagydarab föl- és kitalálnok lángelme nélkül is láthatta, hogy ennek fele sem tréfa, meglendítette hát súlyos testét, és nyilalló Achilles-inakkal rohant arra, amerről jött, az erdő felé. Nyomában a poroszlók suhogtatták a pálcájukat. Futott szegény kitalálnok, ahogy bírta, és közben azt motyogta: – Pedig ágheggyel böködtetés, fakéreggel horzsoltatás, mászással gyötörtetés nélkül nem megy. Esetleg egy kis futás sem árt – tette hozzá, és vágázott a fák közt, ahogy a lába bírta.

Így történt, hogy Kriszti királykisasszony máig is gömbölyű, mint a búbos kemence, széles, mint egy szalmakazal, és vastag, mint a rácpácegresi Nagyszederfa.

Bezzeg szegény nagydarab, kövér, fájós lábú föl- és kitalálnok! Éppen tíz kilót fogyott, mire a poroszlók abbahagyták a kergetését. Lihegve és kedvtelve nézte megkarcsúsodott alakját egy patak tükrében, és azt mondta:

– Mégiscsak nagy találmány a soványító palacsinta!

Szövegértési feladatok (40 pont)

1. A szöveg alapján válaszolj az alábbi kérdésekre!

- Milyen tulajdonságai miatt volt fontos Kriszti királykisasszonynak, hogy megutálja a palacsintát?

.....

- Milyen hirdetést adott fel a Királyok Lapjában Kriszti királykisasszony? Írd ki a szövegből!

.....

.....

- Kik özönlöttek a hirdetésre?

.....

- Ki volt a legeslegutolsó pályázó?

.....

- Hogyan nevezi magát a soványító palacsinta föltalálója?

.....

- Hány botütést méretett Kriszti királykisasszony a feltaláló hátára?

.....

- Hány kilót fogyott a feltaláló, mire a poroszlók abbahagyták a kergetését?

.....

15 pont	
---------	--

2. Döntsd el a szöveg alapján, hogy igazak-e az alábbi állítások! Amelyik hamis, javítsd ki úgy, hogy igaz legyen!

1. A hirdetésre özönlöttek különböző kuruzslók, lódoctorok, sámánok!

javítás:

2. Egyik injekcióval próbálkozott, a másik ráolvasással, a harmadik kocsikenőcsös palacsintával.

javítás:

3. A föltaláló a zsebéből valami kerékszerkezet-félét, meg egy jó hosszú kötelet kotort elő.

javítás:

4. A kitalálnok túrós palacsintát ígért, ha lemászik Kriszti kisasszony a fáról.

javítás:

5. A föl- és kitalálnok lángelme arra rohant, amerről jött, az erdő felé.

javítás:

5 pont	
--------	--

3. Mit jelentenek a következő szavak a szövegben?

körmönfont:
lángelméjű:
poroszló:
találmány:
gejzír:

5 pont	
--------	--

4. Jellemezd a királykisasszonyt a szöveg alapján! A szövegben pontosan megtalálod a külső tulajdonságait, a belső tulajdonságaira pedig az olvasottak alapján következtess!

Külső:.....

Belső:.....
.....

4 pont	
--------	--

5. Keresd meg a szövegben, hogy mihez hasonlítja a különböző dolgokat a mesélő!

Például: „széles, mint egy szalmakazal”

lenge, mint
vastag, mint
szertefoszlott, mint
karcsú, mint
szakadt a veritéke, mint

5 pont	
--------	--

6. Futás közben mit fogalmazott meg a kitalálóknak, hogy mik nélkül nem megy a fogyás?

.....
.....

1 pont	
--------	--

7. A célunk eléréséhez nagy áldozatokat kell hoznunk.

Magyarázd el, hogy ez az állítás hogyan jelenik meg ebben a történetben!

.....
.....
.....
.....
.....

5 pont	
--------	--

40 pont	
---------	--

Helyesírási és nyelvtani feladatok (40 pont)

1. Írd le betűrendben az alábbi szavakat!

Kriszti, kincstár, királykisasszony, karkötő, kitalálnok, kelt, kuruzsló, kutyapecér, kocsikenőcs, kedves

.....
.....

10 pont	
---------	--

2. Vizsgáld meg a szövegből kiemelt szavakban előforduló mássalhangzótörvényeket!

Írd utánuk a megfelelő betűjelét!

A) zöngésség szerinti részleges hasonulás	különböző	ehetsz
B) képzés helye szerinti részleges hasonulás	fakéreggel	képzeld
C) írásban jelölt teljes hasonulás	tudja	húzzatok
D) összeolvadás	fölhúzta	

7 pont	
--------	--

3. Írd le a következő szavakat szótagolva!

madzagot:

kedvtelve:

injekcióra:

3 pont	
--------	--

4. Milyen szófajúak az alábbi szavak?

meg (is hirdette):

harmadik:

tavaszi:

mássz:

zsineg:

a:

volt:

7 pont	
--------	--

5. Keress a szövegből egy magas, egy mély és egy vegyes hangrendű szót! Minimum 3 szótagos legyen!

magas:

mély:

vegyes:

3 pont	
--------	--

6. Melyik szót melyik helyesírási alapelv alapján írjuk? Párosítsd a helyes megoldásokat! Egy alapelvhez kettő szó tartozik! A kiemelt betűk segítenek!

Kiejtés szerinti írásmód

fö^lhúzta

Szóelemző írásmód

gömbölyű

Egyszerűsítő írásmód

szusszant,

Hagyományos írásmód

királykisasszony

megundorodik

ághegyel

nyomás

nádszál,

4 pont	
--------	--

7. Pótold a hiányzó igealakokat a megadott minta szerint! Ne változtasd meg az igeragozást! Nevezd meg az igemódokat!

	Feltételes mód	
		sajnálja
	kezdetten volna	
		vágjatok
megy		
megutálja		

6 pont	
--------	--

40 pont	
---------	--

Összpontszám:

80 pont	
---------	--

Készítette:
Ekkert Dorina